

تحلیلی از اقتصاد تولید، هزینه و عرضه انگور و کشمش در ایران نتایج پژوهش‌های میدانی در ناکستانهای ارومیه

• مسعود منصوری

چکیده:

براساس کتاب تولید سال ۱۹۹۳ سازمان جهانی خواروبار کشاورزی (FAO)، تولید جهانی انگور و کشمش جهان به ترتیب ۵۷۱۶۵ و ۱۰۳۰ هزار تن بوده است.

ایران با تولید ۱۶۲۰ هزار تن انگور و ۹۰ هزار تن انواع کشمش و با سهم نسبی $۲/۸۸\%$ و $۸/۷\%$ مقام های هفتم و چهارم را در تولید جهانی انگور و کشمش، به خود اختصاص می دهد.

بررسی بین زمانی تولید و عملکرد محصول انگور در مقیاس ملی نشان می دهد که سهم میزان تولید و عملکرد آن نازل بوده و گرایش در مجموع نزولی است. هرچند در دهه گذشته روند صادرات کشمش و سبزه افزایشی است، با وجود این حدود قیمت سبزه صادراتی (۷۰۰-۸۰۰ دلار در هر تن) در سطح پایین تر از متوسط قیمت جهانی (۱۰۰۰ دلار در تن) قرار دارد.

اهم دلایل ضعف بنیان تولید و قیمت سبزه عبارتند از:

- مخلوط بودن رقمهای مختلف
 - عدم توجه لازم و کافی به مسائل کاشت و داشت و برداشت
 - سطح نازل ترویج و نوآوری مقبول
 - نقصان مطالعات علمی ازجمله پژوهش های اقتصاد تولید و عرضه
- از آنجائی که انواع کشمش، مویز و سبزه در رأس کالاهای کشاورزی (۵۰٪ صادرات غیر نفتی) سیاهه صادرات غیرنفتی کشور قرار دارد، هرگونه کندوکاو در پیرامون ایجاد مختلف و ازجمله اقتصاد محصول، از ضرورت و اهمیت برخوردار است.

از بررسی بین مکانی محصول انگور در ایران برداشت می شود که آذربایجان با در اختیار داشتن ۱۵٪ سطح زیرکشت انگور و ۱۲٪ تولید آن از مهمترین مناطق کشت انگور در ایران می باشد. ارومیه، مرکز استان آذربایجان غربی، با تولید سالانه افزون بر ۱۲ تن در سال و برخوردارى از نوع و کیفیت مطلوب یکی از مراکز سنتی انگور در منطقه و کشور به شمار می رود. با ملاحظات فوق و به لحاظ دسترسى محقق، تحقیق موردی در ناکستانهای نوعی ارومیه در خلال تابستان ۱۳۷۴ صورت پذیرفته است. پژوهشگر در این تحقیق برآن است که وضعیت ملی و بین المللی اقتصاد انگور و کشمش را به تصویر کشاند.